

LITERA

ISTORIE

Ghidul metodologic
al profesorului

Magda Stan

5

Cuprins

1. Aspecte metodologice generale / 4

- 1.1. Noua programă de istorie pentru gimnaziu (2017) / 4
- 1.2. Manualul de istorie pentru clasa a V-a / 4
- 1.3. Ghidul metodologic – un instrument de sprijin
în construcția demersului didactic / 7

2. Unități de învățare. Conținuturi. Activități / 9

➤ Unitatea I. Alfabetul istoriei – Reconstituirea trecutului / 9

- Lecția 1.* Izvoare istorice / 9
- Lecția 2.* Perceperea timpului și a spațiului / 10
 - Proiect. Recapitulare. Evaluare / 11

➤ Unitatea II. Preistoria / 13

- Lecția 1.* Primii oameni / 13
- Lecția 2.* Revoluția neolitică / 14
- Lecția 3.* Inventarea metalurgiei / 14
 - Proiect. Recapitulare. Evaluare / 16

➤ Unitatea III. Orientul Antic / 17

- Lecția 1.* Mediul natural și viața cotidiană / 17
- Lecția 2.* Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic / 19
- Lecția 3.* Inventarea scrierii – de la pictograme la alfabet / 21
 - Proiect. Recapitulare. Evaluare / 23

➤ Unitatea IV. Civilizația greacă și elenistică / 24

- Lecția 1.* Mediul natural și ocupațiile grecilor / 24
- Lecția 2.* Adevăr și legendă / 25
- Lecția 3.* Polis-ul. Atena și Sparta / 26
- Lecția 4.* Războaiele grecilor / 27
- Lecția 5.* Alexandru Macedon și civilizația elenistică / 29
- Lecția 6.* Frumos și cunoaștere în lumea greacă / 30
 - Proiect. Recapitulare. Evaluare / 31

➤ Unitatea V. Lumea romană / 33

- Lecția 1.* Fondarea Romei: istorie și legendă / 33
- Lecția 2.* Statul roman / 34
- Lecția 3.* Viața cotidiană în lumea romană / 35
- Lecția 4.* Romanizarea / 38
 - Proiect. Recapitulare. Evaluare / 38

➤ Unitatea VI. Geto-dacii / 40

- Lecția 1.* Geții și dacii / 40
- Lecția 2.* Burebista și Decebal. Războaiele daco-romane / 41
 - Proiect. Recapitulare. Evaluare / 42

➤ **Unitatea VII. Civilizația islamică / 43**

Apariția și expansiunea Islamului / 43

- Proiect. Recapitulare. Evaluare / 45

➤ **Unitatea VIII. Europa medievală / 46**

Leția 1. Formarea popoarelor europene. Etnogeneza românească / 46

Leția 2. Europa creștină în mileniul I / 47

Leția 3. Viața cotidiană în Evul Mediu / 49

Leția 4. Statele medievale: Franța, Anglia, Imperiul Romano-German / 50

- Proiect. Recapitulare. Evaluare / 52

➤ **Recapitulare finală. Evaluare finală / 53**

3. Anexe. Proiectare didactică (modele) / 54

3.1. Planificare calendaristică anuală / 54

3.2. Proiectul unității de învățare / 54

1. Aspecte metodologice generale

O minte scânteietoare se dobândește cu multă străduință.

(Dimitrie Cantemir)

1.1. Programade istorie pentru gimnaziu (2017)

Programa pentru gimnaziu, aprobată prin ordinul ministrului Educației Naționale nr. 3393/28.02.2017 redefinesc cadrul predării istoriei în contextul noilor tendințe privind abordarea istoriei ca disciplină de studiu. Aceasta reflectă exigențele planului-cadru pentru învățământul gimnazial, aprobat prin OMENCS nr. 3590/2016, potrivit căruia *Istoria* se predă ca disciplină de trunchi comun, cu o alocare de o oră/săptămână la clasele a VI-a și a VII-a și două ore/săptămână la clasele a V-a și a VIII-a.

Conținuturile prevăzute de programă sunt așezate sub semnul *călătoriei* și sunt structurate tematic și cronologic astfel:

- clasa a V-a: Istorie universală – *Călătoria către civilizație*: din Preistorie până la secolul al XV-lea;
- clasa a VI-a: Istorie universală – *Călătoria spre modernitate*: secolele al XV-lea – al XIX-lea;
- clasa a VII-a: Istorie universală – *Călătorie prin lumea contemporană*: secolele al XX-lea – al XXI-lea;
- clasa a VIII-a: Istoria românilor – *Călătorie în lumea românească*: din Preistorie până în prezent.

Principalele caracteristici ale abordării istoriei ca disciplină școlară, în conformitate cu noua programă sunt:

- încurajarea lucrului cu sursele și a dezvoltării gândirii critice în paralel cu abordarea evenimentelor și a proceselor istorice din perspectiva diversității sub toate formele ei;
- completarea competențelor specifice prevăzute de programă cu numeroase exemple concrete de activități de învățare;
- introducerea studiilor de caz ca parte obligatorie a conținuturilor de studiu;
- accentul pus pe dezvoltarea elementelor ce țin de profilul de formare al absolventului de gimnaziu;
- ordonarea și selectarea conținuturilor pentru gimnaziu în conformitate cu dezvoltarea structurilor de gândire disciplinară a elevilor;
- gruparea conținuturilor prevăzute de programă pe trei direcții de studiu, a căror pondere în economia disciplinei se modifică pe parcursul anilor de gimnaziu: *Reconstituirea trecutului* (timpul, spațiul, sursele istoriei, elemente de metodologia istoriei); *Elemente de cultură și civilizație* (familia, locuința, demografia, așezările, hrana, vestimentația, credința, bolile, practicile sociale, ocupațiile, tehnologia și economia, educația, arta); *Relațiile sociale* (relațiile de proprietate, libertatea, legea, organizarea societății) și *politica* (statul).

1.2. Manualul de istorie pentru clasa a V-a

Manualul pentru disciplina *Istorie* (Magda Stan, *Istorie*, clasa a V-a, Editura Litera, 2022) a fost realizat pe baza curriculumului național și a programei școlare în vigoare. Acesta răspunde idealului educațional, așa cum este definit în Legea Educației Naționale nr. 1/2011, precum și finalităților

specifice disciplinei *Istorie* pentru nivelul gimnazial. Acesta respectă exigențele impuse de programa școlară, fiind structurat în funcție de competențele generale și specifice prevăzute, precum și de domeniile de cunoaștere asociate acestora, în conformitate cu ponderea lor în ansamblul conținuturilor, după cum urmează:

Competențe generale	Competențe specifice
1. Utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor de timp și spațiu	1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice 1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice 1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice
2. Utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice	2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric 2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice 2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite
3. Manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale	3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru 3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice
4. Folosirea autonomă și responsabilă a instrumentelor necesare educației permanente	4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru 4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării
Domenii de cunoaștere asociate competențelor generale	Ponderea domeniilor de cunoaștere/an de studiu
1. <i>Reconstruirea trecutului</i>	5%
2. <i>Elemente de cultură și civilizație</i>	70%
3. <i>Relațiile sociale și statul</i>	25%

Atât prin structura sa, cât și prin conținut și grafică, manualul este realizat în conformitate cu nivelul de vârstă și de înțelegere al elevilor de clasa a V-a.

Conținuturile științifice și activitățile diversificate propuse, care includ aplicații cu abordare frontală, de grup sau individuală, inclusiv proiecte colaborative, corespund nevoilor academice și interesului de cunoaștere al elevilor.

Manualul cuprinde 128 de pagini, structurate astfel:

- ✓ 8 unități de învățare corespunzătoare domeniilor de conținut prevăzute de programa școlară; fiecare unitate de învățare include toate conținuturile și studiile de caz prevăzute de programă;
- ✓ 8 structuri recapitulative și de evaluare sumativă corespunzătoare celor 8 unități de învățare (câte o structură recapitulativă și de evaluare sumativă la finalul fiecărei unități de învățare);
- ✓ o unitate de recapitulare și evaluare finală.

Corelația **Domenii de conținut – Competențe specifice – Conținuturi – Domeniul de cunoaștere** s-a realizat astfel:

Domeniul de conținut/Unitatea de învățare	Competențe specifice vizate	Conținuturi și studii de caz	Domeniul de cunoaștere dominant
I. Alfabetul istoriei – reconstituirea trecutului	1.1.; 1.2.; 1.3.; 2.1.; 3.1.; 4.1.	1. Izvoare istorice 2. Perceperea timpului și a spațiului ❖ Recapitulare. Evaluare	1. <i>Reconstruirea trecutului</i>
II. Preistoria	1.3.; 2.1.; 3.1.; 4.1.; 4.2.	1. Primii oameni 2. Revoluția neolitică 3. Inventarea metalurgiei ❖ Recapitulare. Evaluare	2. <i>Elemente de cultură și civilizație</i>
III. Orientul Antic	1.1.; 1.3.; 2.2.; 3.1.; 3.2.; 4.1.; 4.2.	1. Mediul natural și viața cotidiană ➤ Studiu de caz. Orașul-stat Babilon ➤ Studiu de caz. Temple și piramide 2. Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic ➤ Studiu de caz. Chinezii ➤ Studiu de caz. Evreii 3. Inventarea scrierii – de la pictograme la alfabet ➤ Studiu de caz. Epopeea lui Ghilgameș ➤ Studiu de caz. Codul lui Hammurabi ❖ Recapitulare. Evaluare	2. <i>Elemente de cultură și civilizație</i>
IV. Civilizația greacă și sinteza elenistică	1.3.; 2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 4.1.; 4.2.	1. Mediul natural și ocupațiile grecilor ➤ Studiu de caz. Ceramica: între utilitate și artă 2. Adevăr și legendă 3. <i>Polis</i> -ul grec ➤ Studiu de caz. Histria, Tomis și Callatis 4. Războaiele grecilor ➤ Studiu de caz. Bătălia de la Maraton ➤ Studiu de caz. Acropola ateniană 5. Alexandru Macedon și civilizația elenistică 6. Frumos și cunoaștere în lumea greacă ➤ Studiu de caz. Moștenirea lumii grecești ➤ Studiu de caz. Jocurile Olimpice în Antichitate ❖ Recapitulare. Evaluare	3. <i>Relațiile sociale și statul</i>
V. Lumea romană	1.3.; 2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 4.1.; 4.2.	1. Fondarea Romei: istorie și legendă 2. Statul roman ➤ Studiu de caz. Armata romană 3. Viața cotidiană în lumea romană ➤ Studiu de caz. Orașul și monumentele publice	3. <i>Relațiile sociale și statul</i>

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Studiu de caz. Colosseum și gladiatorii ➤ Studiu de caz. Pompei ➤ Studiu de caz. Zeii romanilor. Templele ➤ Studiu de caz. Creștinismul <p>4. Romanizarea</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Recapitulare. Evaluare 	
VI. Geto-dacii	1.3.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 4.1.; 4.2.	<p>1. Geții și dacii</p> <p>2. Burebista și Decebal. Războaiele daco-romane</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Recapitulare. Evaluare 	<i>2. Elemente de cultură și civilizație</i>
VII. Civilizația islamică	1.1.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 4.1.	<p>1. Apariția și expansiunea Islamului</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Recapitulare. Evaluare 	<i>2. Elemente de cultură și civilizație</i>
VIII. Europa medievală	1.2.; 2.2.; 3.1.; 3.2.; 4.1.; 4.2.	<p>1. Formarea popoarelor europene. Etnogeneza românească</p> <p>2. Europa creștină în mileniul I</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Studiu de caz. Creștinarea francilor. Carol cel Mare ➤ Studiu de caz. Imperiul Bizantin <p>3. Viața cotidiană în Evul Mediu</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Studiu de caz. Domeniul feudal ➤ Studiu de caz. Orașul medieval – spațiu al libertății ➤ Studiu de caz. Cavalerism și onoare ➤ Studiu de caz. Cruciadele ➤ Studiu de caz. Catedrale și universități <p>4. Statele medievale: Franța, Anglia, Imperiul Romano-German</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Studiu de caz. Lumea românească și statele medievale în secolele XIV–XV ➤ Studiu de caz. Diversitatea culturală în lumea românească: Brașov și Cluj <ul style="list-style-type: none"> ❖ Recapitulare. Evaluare 	<i>2. Elemente de cultură și civilizație</i>
Recapitulare finală. Evaluare finală			

1.3. Ghidul metodologic – un instrument de sprijin în construcția demersului didactic

Ghidul metodologic al profesorului cuprinde:

- sugestii metodologice generale;
- detalieri ale sugestiilor metodologice aplicate pe unități de învățare/lecții/studii de caz;
- anexe: modele de proiectare didactică.

Detalierea sugestiilor metodologice, pe unități de învățare/lecții/studii de caz, prezintă următoarea organizare secvențială:

- **Număr de ore recomandat** – indică numărul minim/maxim de ore recomandate pentru fiecare lecție;
- **Competențe generale** – orientează proiectarea didactică la nivelul întregii unități de învățare de referință;
- **Competențe specifice** – detaliază în termeni de achiziții cognitive traseul de învățare proiectat;
- **Cunoștințe** – reprezentând elemente de conținut teoretic asociate fiecărei lecții;
- **Legături cu alte discipline** – indică secvențe de lecție care permit abordarea inter- și transdisciplinară;
- **Activitate didactică** – include sugestii de organizare concretă a demersului didactic la clasă;
- **Resurse digitale** – prezintă resursele didactice din cadrul manualului digital (aflate pe CD-ul care însoțește manualul) ce pot fi utilizate pentru diversificarea activității didactice;
- **Evaluare** – indică forme de evaluare și soluții de rezolvare a aplicațiilor, personalizate în funcție de fiecare lecție.

Indicațiile metodologice incluse în ghidul de față au caracter orientativ, cadrele didactice având libertatea de a-și structura traseul activității la clasă în funcție de nivelul de pregătire al elevilor și de interesele acestora de cunoaștere.

2. Unități de învățare. Conținuturi. Activități

► Unitatea I. Alfabetul istoriei – Reconstituirea trecutului

Competențe specifice:

1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice
1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice
1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice
2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric
3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru
4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru

Lecția 1. Izvoare istorice

Număr de ore recomandat	1-2						
Competențe specifice	2.1.; 3.1.; 4.1.						
Cunoștințe	Istoria ca știință; științe auxiliare ale istoriei; surse istorice						
Legături cu alte discipline	Hărțile istorice – conexiune cu Geografia						
Activitate didactică	<p>A1. Pe parcursul unității de învățare, solicitați elevilor să completeze o diagramă de tipul „Știu – Vreau să știu – Am învățat”, pornind de la cunoștințele din clasa a IV-a privind istoria ca știință și izvoarele/sursele istorice.</p> <table border="1"><thead><tr><th>Știu</th><th>Vreau să știu</th><th>Am învățat</th></tr></thead><tbody><tr><td></td><td></td><td></td></tr></tbody></table> <p>A2. La începutul primei ore, completați cu ajutorul elevilor un organizator grafic de tip „ciorchine”, pornind de la cuvântul <i>Istorie</i>. Solicitați elevilor să realizeze cât mai multe asociații cu termenul dat, în funcție de cele învățate în clasa a IV-a și de experiența lor cotidiană.</p> <p>A3. Împărțiți elevii în șase echipe. Oferiți fiecărei echipe unul dintre citatele (textele-suport) de mai jos. Solicitați apoi ca elevii să comenteze mesajul transmis de citatul primit. La final, fiecare echipă poate alcătui un citat asemănător, care să descrie rolul istoriei în viața oamenilor.</p> <p>Texte-suport</p> <ol style="list-style-type: none">1. <i>Istoria este o analiză a trecutului cu scopul de a înțelege prezentul și de a ne călăuzi comportamentul în viitor.</i> (Sidney E. Mead)2. <i>Istoria nu ne va spune ce trebuie să facem pe viitor, dar ne poate ajuta să găsim soluția potrivită.</i> (Fustel de Coulanges)3. <i>Eu când zic Istorie nu înțeleg istoria unui oraș, a unor provincii,</i>	Știu	Vreau să știu	Am învățat			
Știu	Vreau să știu	Am învățat					

	<p><i>state sau națiuni, ci înțeleg Istoria în totalitatea ei, cu legăturile ei infinite, care trec peste milenii. (Nicolae Iorga)</i></p> <p>4. <i>Cunoașterea faptelor omenеști va fi rodnică dacă acestea îți vor oferi o pildă luminoasă și te vor învăța ceea ce trebuie să faci pentru dezvoltarea ta și a patriei tale. (Titus Livius)</i></p> <p>5. <i>În studiul istoriei trebuie să cunoaștem și să înțelegem întotdeauna, cu claritate, ceea ce ne transmit izvoarele istorice. (Ibn Khaldun)</i></p> <p>6. <i>Istoria nu ne poate spune cum va fi viitorul, dar, pentru că ne ajută să cunoaștem evoluția omenirii, ne pregătește pentru el. (Robert Penn Warren)</i></p> <p>A4. Solicitați elevilor să rezolve aplicația 2 (pag. 9), pornind de la diagrama:</p> <p style="text-align: center;"> </p> <p>Solicitați elevilor să găsească exemple, din viața de zi cu zi sau din istorie, care să illustreze relația de cauzalitate.</p> <p>A5. Pornind de la aplicația 3 (pag. 9), propuneți elevilor o discuție despre informațiile pe care un istoric le-ar putea desprinde din studiul unui obiect cu care aceștia sunt familiarizați (de exemplu: telefon, tabletă PC, obiect de îmbrăcăminte, caiet, carte etc.).</p>
Resurse digitale	Galeria de imagini „Științe auxiliare”; animația „Izvoare istorice”
Evaluare formativă	Solicitați elevilor să completeze tabelul de la aplicația 3 (pag. 9). Analizați în clasă rezultatele activității acestora.

Lecția 2. Perceperea timpului și a spațiului

Număr de ore recomandat	1
Competențe specifice	1.1.; 1.2.; 1.3.
Cunoștințe	Timp istoric; cronologie; periodizare; eveniment istoric; proces istoric; spațiu istoric
Legături cu alte discipline	Spațiul istoric – conexiune cu Geografia
Activitate didactică	<p>A1. La începutul orei, organizați o discuție liberă despre timp: <i>Cum percep elevii timpul? De este important să ne organizăm activitatea în funcție de timpul avut la dispoziție? Cum se măsoară timpul în viața cotidiană? Dar în istorie? De ce oamenii simt nevoia să măsoare timpul?</i></p> <p>A2. Rezolvați împreună cu elevii aplicația 1 (pag. 11). Discutați noțiunile de <i>eveniment istoric</i> și <i>proces istoric</i>. Completați tabelul din manual cu informațiile date:</p>

	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Eveniment istoric</th> <th>Proces istoric</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>✓ Întemeierea orașului Roma (753 î.Hr.)</td> <td>✓ Inventarea și răspândirea scrierii (aproximativ 3200–1000 î.Hr.)</td> </tr> <tr> <td>✓ Întemeierea orașului Constantinopol (330 d.Hr.)</td> <td>✓ Formarea statelor moderne (secolele XVII–XIX)</td> </tr> <tr> <td>✓ Bătălia de la Podul Înalt (1475)</td> <td>✓ Dezvoltarea industriei moderne (secolele XVIII–XIX)</td> </tr> </tbody> </table> <p>A3. Utilizați un atlas istoric și unul geografic pentru a solicita elevilor să analizeze diferite tipuri de hărți, din punctul de vedere al informațiilor transmise. Completați cu aplicația 2 (pag. 11).</p>	Eveniment istoric	Proces istoric	✓ Întemeierea orașului Roma (753 î.Hr.)	✓ Inventarea și răspândirea scrierii (aproximativ 3200–1000 î.Hr.)	✓ Întemeierea orașului Constantinopol (330 d.Hr.)	✓ Formarea statelor moderne (secolele XVII–XIX)	✓ Bătălia de la Podul Înalt (1475)	✓ Dezvoltarea industriei moderne (secolele XVIII–XIX)
Eveniment istoric	Proces istoric								
✓ Întemeierea orașului Roma (753 î.Hr.)	✓ Inventarea și răspândirea scrierii (aproximativ 3200–1000 î.Hr.)								
✓ Întemeierea orașului Constantinopol (330 d.Hr.)	✓ Formarea statelor moderne (secolele XVII–XIX)								
✓ Bătălia de la Podul Înalt (1475)	✓ Dezvoltarea industriei moderne (secolele XVIII–XIX)								
Resurse digitale	Galeria de imagini „Hărți istorice”; item de evaluare formativă								
Evaluare formativă	Solicitați elevilor să rezolve aplicațiile de la rubrica „Atunci și acum”, pentru a exersa elementele de cronologie.								

Proiect. Recapitulare. Evaluare

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	1.1.; 1.2.; 1.3.; 2.1.; 3.1.; 4.1.
Activitate didactică	<p>A1. Alcătuiți împreună cu elevii o diagramă de tip organizator grafic cu săgeți, după modelele oferite la pagina 13 – <i>Harta ideilor</i>. Acesta va include principalele noțiuni învățate în cadrul Unității I, precum și legăturile logice dintre acestea.</p> <p>A2. Organizați elevii pe grupe, cu scopul de a realiza proiectul „Comunitatea mea – istoria noastră”. Expuneți la panoul clasei produsele realizate în cadrul proiectului.</p> <p>A3. Aplicația propusă la rubrica „Atelier” urmărește aprofundarea noțiunilor privind sursele istorice. Solicitați elevilor să rezolve cerințele corespunzătoare acestora, apoi discutați cu elevii despre importanța izvoarelor arheologice pentru cunoașterea istoriei.</p>
Resurse digitale	Galeria de imagini „Hărți istorice”; itemi de evaluare sumativă; animația „Profesioniști ai istoriei”

**Evaluare
sumativă**

Rezolvarea itemilor de evaluare sumativă

1.

a.

Total ani	98	117
19	Secolul I	Secolul al II-lea

b.

Total ani	1337	1453
116	Secolul al XIV-lea	Secolul al XV-lea

c.

Total ani	1688	1714
26	Secolul al XVII-lea	Secolul al XVIII-lea

2.

a. imaginea A – secolul al VI-lea î.Hr., Epoca Antică; azi – secolul al XXI-lea, Epoca Contemporană.

b. 27 de secole

3.

a. Imaginile A și C.

b. Ideea principală se poate referi la rolul religie în viața zilnică a oamenilor.

c. Imaginea A.

➤ Unitatea II. Preistoria

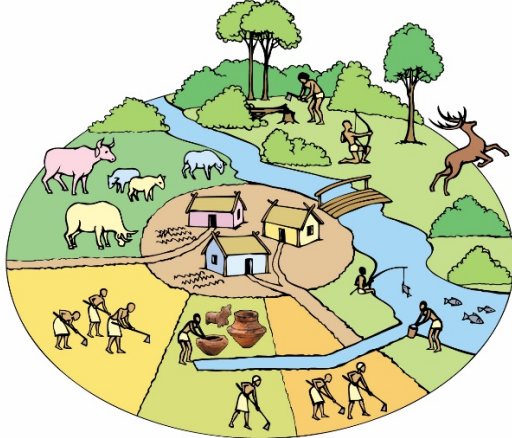
Competențe specifice:

1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice
2.1. Folosirea termenilor de specialitate în descrierea unui eveniment/proces istoric
3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru
4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru
4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării

Lecția 1. Primii oameni

Număr de ore recomandat	1
Competențe specifice	2.1.; 3.1.
Cunoștințe	Evoluția oamenilor în Preistorie; obținerea focului; realizarea uneltelor
Legături cu alte discipline	Planiglob – conexiune cu Geografia; evoluția omului – conexiune cu Științe ale naturii
Activitate didactică	<p>A1. Deschideți lecția cu o discuție pe baza diagramei „Evoluția primilor oameni”, de la aplicația 1 (pag. 17). Încurajați elevii să formuleze răspunsuri la întrebarea: <i>De ce crezi că evoluția primilor oameni a durat atât de mult?</i></p> <p>A2. Solicitați elevilor să completeze organizatorul grafic propus la rubrica „Înțeleg și învăț” (pag. 16), pe baza paragrafului A al lecției.</p> <p>A3. Propuneți elevilor să enumere și să definească tipuri de așezări umane cunoscute de ei, respectiv ocupații ale locuitorilor, în funcție de așezările în care aceștia trăiesc. Solicitați-le apoi să compare așezările/comunitățile umane de azi cu o comunitate preistorică precum cea ilustrată în imaginea de mai jos.</p>
	
Resurse digitale	Animații: „Preistoria”; „Viața în comunitatea preistorică”; galerii de imagini: „Primii oameni”, „La vânătoare”
Evaluare formativă	Solicitați elevilor, organizați în perechi, să rezolve aplicația 3 (pag. 17). Discutați în clasă despre modul de viață al primilor oameni, pe baza răspunsurilor oferite de elevi.

Leția 2. Revoluția neolitică

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	1.3.; 4.1.
Cunoștințe	Epoca Pietrei; Revoluția neolitică; sedentarizare
Legături cu alte discipline	Planiglob – conexiune cu Geografia
Activitate didactică	<p>A1. Inaugurați lecția pornind de la imaginea "Comunitate neolitică (machetă)", corespunzătoare aplicației 3 (pag. 19). Propuneți elevilor să descrie principalele ocupații ale oamenilor, elementele de progres tehnic pe care le pot identifica, influențele mediului asupra activității oamenilor din așezarea redată în imagine. Definiți apoi, cu ajutorul elevilor, noțiunea <i>revoluția neolitică</i>.</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>A2. Pornind de la harta „Începuturile agriculturii”, aplicația 2 (pag. 19), organizați o activitate de tip <i>brainstorming</i> în care să solicitați elevilor să ofere cât mai multe răspunsuri la întrebarea: <i>De ce comunitățile din perioada neolitică au devenit sedentare?</i></p>
Resurse digitale	Animații: „Revoluția neolitică”; „Ceramica neolitică”; „Începuturile agriculturii”; galerie de imagini: „Tăblițele de la Tărtăria”; item cu alegere duală
Evaluare	Solicitați elevilor să rezolve, ca temă pentru acasă, aplicația propusă la rubrica „Atunci și acum”.

Leția 3. Inventarea metalurgiei

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	3.1.; 4.1.
Cunoștințe	Epoca Metalelor; metalurgie; Epoca Bronzului; Epoca Fierului; tehnologie

Legături cu alte discipline	Harta „Popoare indo-europene” – conexiune cu Geografia
Activitate didactică	<p>A1. La începutul lecției, încurajați elevii să ofere răspunsuri pentru a completa o hartă conceptuală pornind de la noțiunea <i>tehnologie</i>. Discutați apoi cu ei despre importanța tehnologiei în evoluția comunităților umane.</p> <p>A2. Utilizați aplicația „Atunci și acum” (pag. 21) pentru a face legătura cu noțiunile specifice lecției.</p> <p>A3. Organizați elevii în perechi. Solicitați fiecărei perechi să completeze o diagramă Venn, în care să scrie asemănări și deosebiri între Epoca Bronzului și Epoca Fierului. Discutați în clasă despre aspectele constatate.</p> <p>A4. Pe baza hărții „Popoare indo-europene” de la aplicația 1 (pag. 21) și a textului-suport de mai jos, organizați o activitate de tip „Explozia stelară” și completați diagrama de mai jos, pornind de la răspunsurilor date de elevi.</p> <p>Text-suport:</p> <p><i>Răsăriți din aceeași tulpină din care s-au născut și popoarele elene, italice și germanice, celții au imigrat, fără îndoială ca și acestea, dinspre partea orientală a Europei, atingând de timpuriu Oceanul de vest, întemeind în Franța de astăzi așezările lor principale, colonizând la nord insulele britanice, traversând către sud Pirineii pentru a lupta cu populațiile iberice pentru stăpânirea acestora. Această primă mare migrație a lor a trecut însă de-a lungul Alpilor și numai din ținuturile vestice vor porni, în număr mai redus și în direcție opusă, acele mișcări care-i vor conduce dincolo de Alpi și de Balcani, ba chiar și dincolo de Strâmtoarea Bosfor, și prin care au devenit și au rămas pentru multe secole spaima tuturor națiunilor civilizate ale Antichității, până când victoriile lui Caesar și apărarea frontierelor, organizată de către Augustus, le vor sfărâma puterea pentru totdeauna.</i></p> <p>(după Th. Mommsen, <i>Istoria romană</i>, vol. I, p. 232-233)</p> <div style="text-align: center;"> </div>
Resurse digitale	Animații: „Inventarea metalurgiei”; „Viața într-o comunitate celtică”
Evaluare formativă	Se poate realiza pe baza aplicației 4 (pag. 21).

Proiect. Recapitulare. Evaluare

Număr de ore recomandat	1
Competențe specifice	1.3.; 2.1.; 3.1.; 4.1.; 4.2.
Activitate didactică	<p>A1. Organizați elevii pe grupe, cu scopul de a realiza proiectul „Muzeul virtual – o fereastră deschisă către Preistorie”. Expuneți la panoul clasei produsele realizate în cadrul proiectului.</p> <p>A2. Utilizați diagramele de la rubrica „Harta ideilor” (pag. 23) pentru a asigura fixarea și transferul principalelor noțiuni ale Unității de învățare II.</p> <p>A3. Solicitați elevilor să rezolve cerințele propuse la rubrica „Atelier” (pag. 23). Discutați apoi în cadrul clasei despre răspunsurile date de aceștia.</p>
Resurse digitale	Galerii de imagini: „Muzeul virtual”, „Preistoria”; item de evaluare sumativă
Evaluare sumativă	<p style="text-align: center;">Rezolvarea itemilor de evaluare sumativă</p> <ol style="list-style-type: none">1. Elevii pot completa coloanele cu oricare două descoperiri sau progrese corespunzătoare epocilor istorice menționate în tabel.2. Se va urmări utilizarea corectă, în context istoric, a termenilor aflați pe lista B.3.<ol style="list-style-type: none">a. Elevii pot numi oricare trei animale menționate în textul B.b. Un alt exemplu ar putea fi statuetele preistorice.c. Un motiv ar putea fi acela că vânătoarea reprezenta una dintre principalele ocupații ale oamenilor preistorici.4.<ol style="list-style-type: none">a. Termenul corect: „troc”b. termenul corect: „navigația”

➤ Unitatea III. Orientul Antic

Competențe specifice:

1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice
1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice
2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice
2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite
3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru
3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice
4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru
4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării

Studii de caz:

- Orașul-stat Babilon
- Temple și piramide
- Chinezii
- Evreii
- Epopeea lui Ghilgameș
- Codul lui Hammurabi

Lecția 1. Mediul natural și viața cotidiană

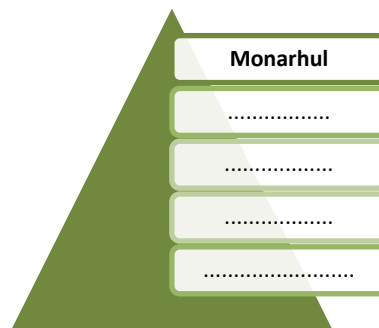
Număr de ore recomandat	2-3											
Competențe specifice	1.3.; 2.3.; 4.1.											
Cunoștințe	Sat și oraș în Orientul Antic; economie; practici sociale; civilizație; oraș-stat; temple; piramide											
Legături cu alte discipline	Harta „Semiluna fertilă” – conexiune cu Geografia; oamenii și mediul natural – conexiune cu Științe ale naturii											
Activitate didactică	<p>A1. Deschideți lecția organizându-i pe elevi pe grupe de câte 3-4 sau în perechi. Cu ajutorul aplicației 1 (pag. 27) și a textului-suport de mai jos, solicitați elevilor ca, în colaborare, să completeze un organizator grafic după modelul:</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th colspan="3">Informații oferite de sursa istorică</th> </tr> <tr> <th style="background-color: #d9ead3;">Despre spațiul geografic</th> <th style="background-color: #d9ead3;">Despre populație</th> <th style="background-color: #d9ead3;">Despre activitățile economice</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>.....</td> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> </tbody> </table> <p>Text-suport:</p> <p style="background-color: #fff2cc; padding: 5px;"><i>La sfârșitul mileniului al IV-lea î.Hr., la Uruk, în sudul Mesopotamiei, și la Susa, în Elam, se constată apariția de cetăți cu o populație formată din aristocrați, oameni simpli (agricultori), negustori, preoți. Cetățile</i></p>			Informații oferite de sursa istorică			Despre spațiul geografic	Despre populație	Despre activitățile economice
Informații oferite de sursa istorică												
Despre spațiul geografic	Despre populație	Despre activitățile economice										
.....										

controlează satele din jur și teritoriile aparținând templelor; aceste teritorii și satele furnizează cetății hrana cotidiană, în timp ce negustorii țin o rețea de relații îndepărtate pentru a asigura aprovizionarea cu materiale ce lipsesc din Mesopotamia: lemn și metale cum sunt arama și, în curând, cositorul necesar pentru fabricarea bronzului. Consecința acestei noi etape este existența unui surplus care conduce la o bogăție nou acumulată. Astfel s-a născut civilizația sumeriană, ale cărei inovații uimesc și astăzi.

(Jean Margueron, *Orientul Antic*, Istoria artei, Larousse)

La final, organizați o dezbatere despre viața oamenilor din Mesopotamia.

A2. Pe baza paragrafului B din textul lecției (pag. 26), completați, cu ajutorul răspunsurilor date de elevi, piramida socială a comunităților din Orientul antic, realizată după modelul:

A3. Solicitați elevilor să rezolve, organizați pe grupe de lucru, aplicația 3 (pag. 27). Discutați despre influența fluviului Nil asupra vieții cotidiene din Egiptul Antic.

Studiu de caz. Orașul-stat Babilon

Pe baza studiului de caz (pag. 28-29), organizați o activitate bazată pe jocul de rol. Împărțiți elevii pe grupe, fiecare având de rezolvat o sarcină specifică:

- **istoricii** – vor scrie un text în care vor prezenta istoria orașului-stat Babilon;
- **matematicienii** – vor compune o problemă de matematică inspirată din viața locuitorilor orașului;
- **scriitorii** – vor compune un text de proză sau de poezie care să descrie orașul și monumentele acestuia;
- **artiștii** – vor realiza un desen sau un colaj inspirat din istoria Babilonului.

La final, prezentați în clasă rezultatele activității grupelor.

Studiu de caz. Temple și piramide

A1. Solicitați elevilor să formuleze răspunsuri la întrebările:

Cu ce scop au fost construite templele?

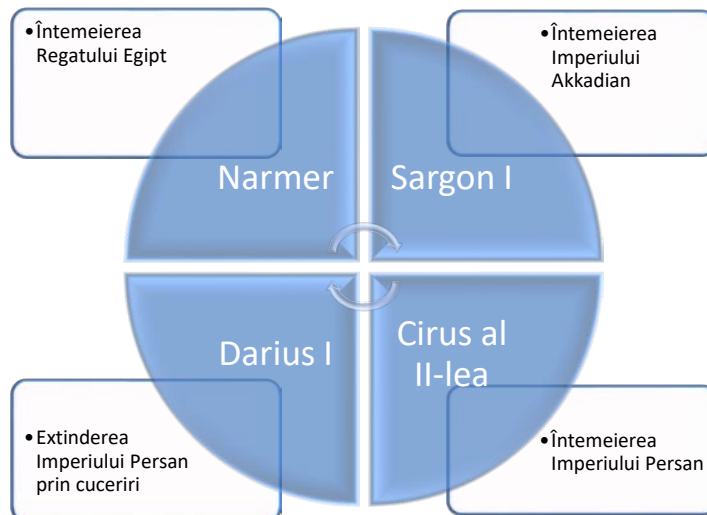
De ce, în Orientul Antic, oamenii de rând nu aveau acces în interiorul acestora?

Care era rolul piramidelor din Egipt?

	<p>A2. Îndrumați-i pe elevi în rezolvarea aplicației „Templul zeului Horus de la Edfu”. Organizați apoi o discuție cu privire la elementele componente ale unui templu din Egipt sau din Mesopotamia.</p> <p>La final, solicitați-le să identifice asemănări și deosebiri dintre lăcașurile religioase din Orientul antic și cele din zilele noastre.</p>
Resurse digitale	<p>Animații: „Orientul Antic”; „Semiluna fertilă”;</p> <p>galerii de imagini: „Aspecte ale vieții cotidiene în Orientul Antic”, „Canale de irigații”, „Orașul-stat Babilon”, „Temple din Orientul Antic”; item cu alegere duală</p>
Evaluare formativă	<p>Solicitați elevilor să rezolve aplicațiile prevăzute pentru studiul de caz, paginile 28-29.</p>

Lecția 2. Popoare și civilizații pe harta Orientului Antic

Număr de ore recomandat	3-4
Competențe specifice	1.1.; 2.2.; 3.1.
Cunoștințe	Civilizații antice din Orient; economie; monarhie; monarh; regat; imperiu; credință
Legături cu alte discipline	Harta „Popoare ale Orientului Antic” – conexiune cu Geografia; primele calcule științifice – conexiune cu Matematica; religie politeistă – religie monoteistă – conexiune cu Religia
Activitate didactică	<p>A1. Cu ajutorul unui atlas geografic și al hărții de la aplicația 1 (pag. 33), identificați împreună cu elevii statele de azi care se află pe teritoriile locuite de popoarele Orientului Antic.</p> <p>A2. Pentru a le dezvolta capacitatea de a înțelege textul scris, solicitați elevilor să completeze diagrama de la rubrica „Înțeleg și învăț”, pag. 32. Un model de rezolvare este:</p>

A3. Puteți stimula creativitatea elevilor cu ajutorul aplicației 2 (pag. 33). Povestirea propusă de aceasta se va referi la:

- relieful și așezarea geografică a Egiptului;
- împărțirea Egiptului în cele două teritorii: de Jos și de Sus;
- rolul faraonului în conducerea statului;
- viața și ocupațiile locuitorilor.

Studiu de caz. *Chinezii*

Organizați o discuție liberă pornind de la citatul (pag. 34):

Oamenii trebuie să trăiască după regulile străvechi: respectul fiului față de părintele său, al fratelui mai mic față de cel mai mare, buna-credință a prietenului față de prieten.

(după Confucius)

Solicitați elevilor să își exprime oral sau în scris propriile opinii în legătură cu mesajul textului citit.

Studiu de caz. *Evreii*

A1. Solicitați elevilor să rezolve aplicațiile 1 și 2 (pag. 36).

La final, activitate tip „ancoră” de fixare a noțiunilor corespunzătoare: *religie monoteistă, Biblia, Ierusalim.*

A2. Organizați o discuție liberă pe baza aplicației „Eroii de la Massada”, din varianta digitală a manualului a textului-suport și a imaginii-suport date.

Text-suport:

În secolul I d.Hr., când teritoriul locuit de evreii se afla sub ocupația romanilor, o parte a populației s-a răsculat împotriva acestora. Evreii răsculați s-au refugiat în fortăreața Massada, aflată pe vârful unui munte din deșertul Iudeea. În anul 73 d.Hr., după mai mulți ani de lupte, romanii au cucerit Massada. Locuitorii cetății au preferat cu toții să își ia viața decât să se supună cuceritorilor.

	<p>Imagine-suport:</p> <p>Ruinele cetății Massada (azi, în Israel)</p> <p>Încurajați-i pe elevi să formuleze răspunsuri la întrebări precum: <i>Ce i-a determinat pe evrei să opună rezistență împotriva romanilor?</i> <i>Ce sperau locuitorii răsculați să obțină în urma luptei lor?</i> <i>De ce s-au refugiat răsculații la Massada?</i> <i>Ce simbolizează lupta eroilor de la Massada?</i></p>
<p>Resurse digitale</p>	<p>Animații: „Popoare pe harta Orientului Antic”; „Chinezii”; „Eroii de la Massada”; galerii de imagini: „Popoare din Orientul Antic”, „Invenții din China Antică”, „Ierusalim”; item de evaluare formativă</p>
<p>Evaluare formativă</p>	<p>Solicitați elevilor să rezolve cerințele aplicației „Atunci și acum” (pag. 33), apoi să prezinte în fața clasei răspunsurile formulate.</p>

Lecția 3. Inventarea scrierii – de la pictograme la alfabet

<p>Număr de ore recomandat</p>	<p>3-4</p>
<p>Competențe specifice</p>	<p>1.3.; 3.2.; 4.2.</p>
<p>Cunoștințe</p>	<p>Pictograme; hieroglife; cuneiforme; alfabet; epopee; cod de legi</p>
<p>Legături cu alte discipline</p>	<p>„Epopoea lui Ghilgameș” – conexiune cu Literatura; „Codul lui Hammurabi” – conexiune cu Educația socială</p>
<p>Activitate didactică</p>	<p>A1. Deschideți lecția cu o discuție liberă despre rolul scrierii în istoria societății umane. Solicitați elevilor să-și exprime opinia în legătură cu importanța scrisului în lumea de azi.</p>

A2. Pe baza aplicației 1 (pag. 39), antrenați elevii în exerciții de recunoaștere a diferitelor forme de scriere din Orientul Antic.

A3. Organizați o expoziție în care să expuneți afișele realizate de elevi în urma rezolvării aplicației 3 (pag. 39).

Studiu de caz. Epopeea lui Ghilgameș

Propuneți elevilor un exercițiu de creație, pornind de la *Epopeea lui Ghilgameș*: compunerea unei poezii pe tema prieteniei.

Oferiți-le posibilitatea de a citi colegilor textele compuse.

Studiu de caz. Codul lui Hammurabi

A1. Inițiați o activitate de tip *brainstorming*, pornind de la definirea termenului *lege*. Solicitați elevilor să emită cât mai multe definiții și idei privitoare la termenul de referință.

Consemnați definițiile/ideile expuse pe tablă.

A2. Formați grupe de câte 3-4 elevi. Fiecare grupă va compune o poezie de cinci versuri (un cvintet), cu referire la *Codul lui Hammurabi*, respectând următoarea structură:

- *titlul* – un singur cuvânt (substantiv);
- *descrierea* – două cuvinte (adjective);
- *acțiunea* – trei cuvinte (verbe);
- *sentimentele* – patru cuvinte (enunț);
- *încheierea* – un cuvânt reprezentativ.

Citiți în clasă cvintetele realizate.

Resurse digitale

Galerii de imagini: „Scrierea în Antichitate”, „Epopeea lui Ghilgameș”, „Codul lui Hammurabi”; item de evaluare formativă

Evaluare formativă

Solicitați elevilor să rezolve cerințele *a*, *b* și *c* ale aplicației de la pagina 41.

Proiect. Recapitulare. Evaluare

Număr de ore recomandat	1
Competențe specifice	1.1.; 1.3.; 2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 4.1.; 4.2.
Activitate didactică	<p>A1. Organizați elevii pe grupe, cu scopul de a realiza proiectul „Călători pe Drumul Mătășii”. Expuneți la panoul clasei produsele realizate în cadrul proiectului.</p> <p>A2. Utilizați diagramele de la rubrica „Harta ideilor” (pag. 43) pentru a asigura fixarea și transferul principalelor noțiuni ale Unității de învățare III.</p> <p>A3. Solicitați elevilor să rezolve cerința propusă la rubrica „Atelier” (pag. 43). Oferiți-le ocazia de a prezenta clasei textele compuse. Discutați despre importanța <i>Stindardului din Ur</i> pentru studiul vieții oamenilor din Orientul Antic.</p>
Resurse digitale	Galerii de imagini: „Muzeul virtual”, „Preistoria”; item de evaluare sumativă
Evaluare sumativă	<p style="text-align: center;">Rezolvarea itemilor de evaluare sumativă</p> <p>1. Asocieri corecte: A – d B – c C – a D – b</p> <p>2. a. Elevii vor descrie personaje ce efectuează diferite munci: culesul viei, strângerea recoltei, comerț etc. b. Răspunsul așteptat se poate referi la faptul că pictura respectivă redă aspecte ale vieții cotidiene.</p> <p>3. a. Scriere hieroglifică b. Teba c. Elevii vor folosi corect, în context istoric, termenii dați.</p>

➤ Unitatea IV. Civilizația greacă și sinteza elenistică

Competențe specifice:

1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice
2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice
2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite
3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru
3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice
4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru
4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării

Studii de caz:

- *Ceramica: între utilitate și artă*
- *Histria, Tomis și Callatis*
- *Bătălia de la Maraton*
- *Acropola ateniană*
- *Moștenirea lumii grecești*
- *Jocurile Olimpice în Antichitate*

Leția 1. Mediul natural și ocupațiile grecilor

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	1.3.; 2.3.
Cunoștințe	Mediul natural în spațiul grecesc; ceramica
Legături cu alte discipline	Harta „Spațiul grecesc în Antichitate” – conexiune cu Geografia; mediul natural – conexiune cu Științe ale naturii
Activitate didactică	<p>A1. Deschideți lecția pornind de la harta și documentul propuse la aplicația 1 (pag. 47).</p> <p>Completați resursele oferite de manual cu textul-suport de mai jos. Identificați, împreună cu elevii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elementele specifice mediului natural al Greciei în Antichitate; • aspecte ale vieții cotidiene; • aspecte privind ocupațiile grecilor antici. <p>Text-suport:</p> <p><i>Fetele toate au gingașe rochii de in și flăcăii Bine țesute veșminte ce scânteie blând ca uleiul. Ele au conciuiri pe cap, frumoasă podoabă de aur, Dâșii au săbii de aur la chingă de argint atârdate. Joacă ei toți. Și aci-îndemânatici și iute se avântă Hora învârtind ca o roată ce-o mișcă de-o-ncearcă cu mâna-i Meșter olarul, aci în șiraguri se saltă-mpotrivă.</i></p> <p style="text-align: right;">(Homer, <i>Iliada</i>, trad. G. Murnu)</p>

	<p>A2. Solicitați elevilor, pe baza aplicației „Atunci și acum” (pag. 47), să realizeze o comparație între alimentația grecilor antici și cea a lumii de azi.</p> <p>Studiu de caz. Ceramica: între utilitate și artă</p> <p>A1. Propuneți elevilor exerciții de recunoaștere a formelor specifice ceramicii grecești, pe baza ilustrațiilor din manual, pag. 48-49.</p> <p>A2. Joc de rol: <i>La Muzeul de Istorie.</i> Elevii vor fi puși în situația de a interpreta rolul unui muzeograf. Ei vor realiza afișe care să prezinte un vas din Grecia Antică, indicând: materialul din care este alcătuit vasul, modul de obținere a acestuia, elementele decorative, utilitatea lui, importanța istorică a obiectului. Organizați apoi în clasă o expoziție cu afișele realizate.</p>
Resurse digitale	Animația „Civilizația greacă”; galeria de imagini „Ceramica greacă”; item de evaluare formativă
Evaluare formativă	Propuneți elevilor alcătuirea portofoliului „Creta și Micene: oameni, locuri și ocupații” (aplicația 2 de la pagina 47).

Lecția 2. Adevăr și legendă

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	2.2; 4.1.
Cunoștințe	Legendele Olimpului; Războiul troian
Legături cu alte discipline	<i>Legendele Olimpului, Iliada, Odiseea</i> – conexiune cu Literatura
Activitate didactică	<p>A1. Organizați un moment de lectură din lucrarea <i>Legendele Olimpului</i>, de Alexandru Mitru (orice ediție). Discutați apoi despre personajele redată în lectură, comportamentul acestora, elementele de viață cotidiană identificate de elevi.</p> <p>A2. Pe baza textelor-suport de la aplicația 2 (pag. 1), organizați o activitate de tip „Explozia stelară” și completați diagrama de mai jos, pornind de la răspunsurile date de elevi.</p>

	<div style="text-align: center;"> </div> <p>A3. Pe baza aplicației „Atunci și acum”, organizați în clasă o activitate cu titlul „Eroul meu preferat”. Fiecare elev va prezenta pe scurt un erou din mitologia greacă sau din lecturile/filmele/jocurile preferate, argumentând alegerea făcută.</p>
Resurse digitale	Galeria de imagini „Războiul troian, adevăr și legendă”; item de evaluare formativă
Evaluare formativă	Propuneți elevilor, ca temă pentru acasă, să rezolve colaborând cu unul dintre colegi, aplicația 3 (pag. 51).

Lecția 3. *Polis*-ul. Atena și Sparta

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	2.3.; 3.1.
Cunoștințe	Războaiele medice; războiul peloponezic
Legături cu alte discipline	Harta „Campanii militare și bătălii în timpul războaielor medice”; planul bătăliei de la Maraton – conexiune cu Geografia;
Activitate didactică	modele de comportament în lumea antică – conexiune cu Educația socială
Activitate didactică	A1. Organizați o discuție liberă despre valorile democrației ateniene pornind de la textul-suport de mai jos. Solicitați elevilor să indice aspecte ale organizării democratice valabile și în zilele noastre.
	<p>Text-suport:</p> <p><i>În Adunarea suverană, a cărei autoritate era în esență totală, fiecare cetățean avea nu numai dreptul de a participa ori de câte ori voia, ci și dreptul de a lua parte la discuție, de a propune amendamente și de a vota propuneri cu privire la război și pace, impozite, cult, mobilizări de armată, finanțe de război, lucrări publice, tratate și negocieri diplomatice – și oricare altă chestiune, majoră sau minoră, care necesita o hotărâre de stat.</i></p> <p style="text-align: right;">(M.I. Finley, <i>Vechii greci</i>)</p>

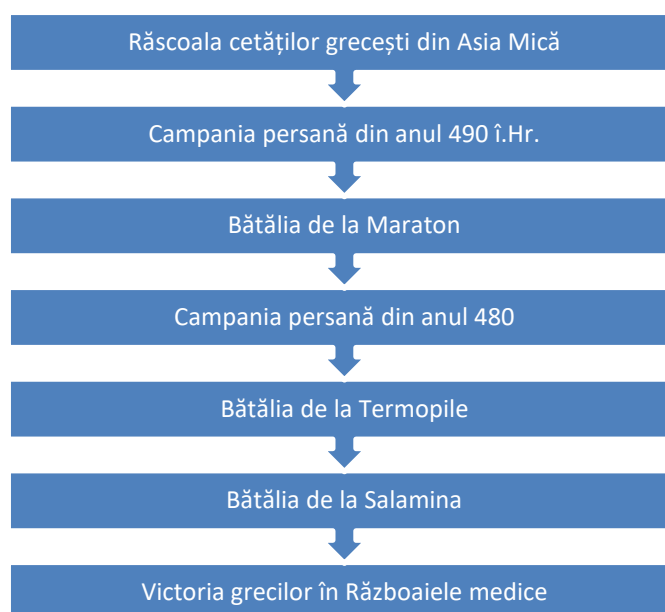
Resurse digitale	<p>A2. Completați, cu ajutorul răspunsurilor oferite de elevi, piramida societății grecești propusă la aplicația „Înțeleg și învăț” (pag. 52).</p> <p>A3. Solicitați elevilor completarea răspunsurilor la cerințele propuse pentru aplicația 1 (pag. 53). Acestea vor fi:</p> <p>a. acropola b. cetatea; zidul cetății c. teritoriul agrar d. marginii (limitei).</p> <p>A4. Pe baza textului-suport de mai jos, organizați o dezbatere cu titlul: „Importanța pieței publice în polis-ul grec”.</p> <p>Text-suport:</p> <p><i>Toate aspectele vieții orașului, pentru cetățeanul atenian, se desfășurau în Agora. Clădirile publice erau reunite alături de structurile de cult și comerciale pentru a forma o structură completă și deschisă a puterii civice comune. În Agora se aflau, pe lângă tarabele din piață și prăvălii, avizierul oficial; Bouleuterion, unde se întrunea Consiliul (Boule) celor cinci sute; Metroön, unde erau păstrate arhivele, stindardele și registrele; și Strategion (sau cartierul general militar), birourile magistraților și monetăria.</i></p> <p>(Nigel Spivey, Michael Squire, <i>Panorama lumii clasice</i>)</p>
	<p>Studiu de caz. Histria, Tomis și Callatis</p> <p>Organizați un joc de rol pe baza aplicației propuse la pag. 55. Utilizați ca resursă-suport harta „Colonii și cetăți antice grecești” (pag. 54). Identificați aspectele caracteristice vieții coloniștilor din lumea greacă. Galerii de imagini: „Atena și Sparta”; „Histria, Tomis și Callatis”; animația „Orașul antic grecesc Histria”; item de evaluare formativă</p>
Evaluare formativă	<p>Solicitați elevilor să rezolve, colaborând în perechi, aplicația 3 (pag. 53).</p>

Lección 4. Războaiele grecilor

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	1.3.; 2.2.; 4.2.
Cunoștințe	Imperiul Macedonean; civilizație elenistică; stat elenistic
Legături cu alte discipline	Alcătuirea unui polis (planul așezării); harta „Colonii și metropole grecești” – conexiune cu Geografia; organizarea ateniană – democrația – conexiune cu Educația socială.

Activitate didactică

A1. Exersați împreună cu elevii înțelegerea relației de cauzalitate solicitându-le să completeze organizatorul grafic propus la rubrica „Înțeleg și învăț”. Un model de rezolvare este:

A2. Organizați un joc de rol. Solicitați elevilor să se împartă în două tabere: grecii și perșii. Reprezentanții celor două tabere vor prezenta motivele și desfășurarea Războaielor medice din punctul de vedere al fiecăreia dintre civilizațiile implicate.

Studiu de caz. *Bătălia de la Maraton*

Pe baza textului-suport de mai jos, organizați o dezbatere liberă privind semnificația istorică a victoriei grecilor împotriva perșilor, din anul 490 î.Hr.

Text-suport:

În anul 490 î.Hr., când regele persan Darius I a organizat a doua sa expediție în Europa, cu scopul consolidării stăpânirii Imperiului Persan în Tracia și pedepsirii Atenei, care sprijinise răscoala antipersană a orașelor grecești din Asia Mică. Miltiade, strateg al Atenei în momentul debarcării perșilor în Grecia continentală, i-a convins pe concetățenii săi să lupte împotriva invadatorilor în afara orașului, în apropierea mării. Astfel, grecii au putut obține o victorie strălucită. Cei care au supraviețuit luptei au purtat titlul de maratonomachi („luptătorii la Maraton”).

(despre bătălia de la Maraton)

Studiu de caz. *Acropola ateniană*

Organizați elevii pe grupe de câte 3-4 membri. Solicitați fiecărei grupe să realizeze o hartă conceptuală pornind de la noțiunea *Acropola ateniană*. Pe baza activității grupelor, prezentați și fixați reperele de conținut ale studiului de caz: localizare, monumente, importanță istorică.

Resurse digitale Galeria de imagini: „Războaiele grecilor”; „Histria, Tomis și Callatis”; animațiile: „Bătălia de la Maraton”, „Acropola Atenei”; item de evaluare formativă

Evaluare formativă Solicitați elevilor să rezolve în scris aplicațiile 1, 2 și 3 (pag. 59). Prezentați în clasă răspunsurile formulate.

Leția 5. Alexandru Macedon și civilizația elenistică

Număr de ore recomandat 1-2

Competențe specifice 1.3.; 2.2.; 4.1.

Cunoștințe Organizare internă; colonizare

Legături cu alte discipline Harta „Imperiul condus de Alexandru cel Mare” – conexiune cu Geografia; aplicația „Atunci și acum” – conexiune cu Matematica

Activitate didactică **A1.** Puteți proiecta lecția pornind de la următoarele proverbe:

- ✓ *Când doi se ceartă, al treilea câștigă.*
- ✓ *Unirea face puterea.*
- ✓ *Valoarea nu așteaptă numărul anilor.*
- ✓ *Norocul îi iubește pe cei îndrăzneți.*

Solicitați elevilor, pe parcursul lecției, să asocieze fiecare proverb cu o secvență de conținut.

A2. Propuneți elevilor, ca activitate individuală, completarea diagramei prevăzute la rubrica „Înțeleg și învăț” (inspirată de metoda cadranelor). Un model de rezolvare este:

1 conducător Alexandru Macedon	2 state rivale Macedonia și Imperiul Persan
3 evenimente Bătălia de la Issos Bătălia de la Gaugamela Campania din India	4 teritorii cucerite Egipt Siria Mesopotamia Persia

Resurse digitale Galeria de imagini „Alexandru Macedon și sinteza elenistică”; animația „Imperiul condus de Alexandru cel Mare”; item de evaluare formativă

**Evaluare
formativă**

Propuneți elevilor, ca temă pentru acasă, aplicația de la rubrica „Atunci și acum”. Discutați apoi în clasă pe marginea informațiilor descoperite de elevi.

Lecția 6. Frumos și cunoaștere în lumea greacă**Număr de ore
recomandat**

2-3

**Competențe
specifice**

1.3.; 2.2.; 3.2.

Cunoștințe

Sculptura; teatrul; cunoașterea științifică; Jocurile Olimpice

**Legături cu alte
discipline**

Arta și arhitectura în Grecia Antică – conexiune cu Educația plastică; aplicația „Atunci și acum” – conexiune cu Educația muzicală; studiul de caz „Jocurile Olimpice în Antichitate” – conexiune cu Educația fizică

**Activitate
didactică**

A1. Propuneți elevilor completarea unei diagrame Venn, după modelul aplicației 1 (pag. 63), privind educația și valorile acesteia în lumea greacă și în cea de azi.

A2. Pe baza aplicației 2 (pag. 63) și a galeriei de imagini din varianta digitală a manualului, exersați cu elevii recunoașterea caracteristicilor arhitecturii antice grecești.

A3. Organizați grupe de câte 3-4 elevi. Solicitați elevilor să caute informații suplimentare despre un om de știință din lumea antică greacă, iar pe baza acestora, apoi să completeze o scurtă fișă biografică a acestuia, după modelul:

- numele și anii de viață ai savantului;
- locul (sau locurile) în care a trăit;
- descoperirile pe care le-a realizat;
- importanța activității sale pentru știința de azi.

Organizați apoi cu elevii o discuție liberă despre influența cercetărilor științifice ale grecilor antici asupra societății contemporane.

Studiu de caz. Moștenirea lumii grecești

Propuneți elevilor realizarea unei investigații, pe baza aplicației „La teatru, în Grecia antică”, de la pag. 64.

La finalul activității, discutați cu elevii despre rolul cultural și social al teatrului în Antichitate și în lumea de azi.

Studiu de caz. Jocurile Olimpice în Antichitate

Solicitați elevilor (organizați pe grupe de lucru) să realizeze un afiș de

Resurse digitale

informare a locuitorilor din Grecia Antică despre organizarea Jocurilor Olimpice. Afișul va putea include: imagini sugestive privind locul de desfășurare a Jocurilor Olimpice, informații succinte privind regulile acestora, lista probelor sportive.

Realizați, la nivelul clasei, o expoziție cu afișele realizate.

Galerii de imagini: „Templele grecești – modele de arhitectură antică”, „Cunoașterea în lumea greacă”, „Sculptura în lumea greacă și elenistică”, „Jocurile Olimpice în Antichitate”; animațiile: „Teatrul, o creație a grecilor antici”, „Olimpia – locul desfășurării Jocurilor Olimpice în Antichitate”

Evaluare formativă

Propuneți elevilor rezolvarea, în colaborare, pe grupe de câte 3-4 membri, a aplicației de la pagina 65.

Prezentați apoi în clasă rezultatele activității grupelor.

Proiect. Recapitulare. Evaluare**Număr de ore recomandat**

1-2

Competențe specifice

1.3.; 2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 4.1.; 4.2.

Activitate didactică

A1. Organizați elevii pe grupe, cu scopul de a realiza proiectul „Grecii antici și invențiile lor uimitoare”. Expuneți la panoul clasei produsele realizate în cadrul proiectului.

A2. Utilizați tabelul de la rubrica „Harta ideilor” (pag. 67) pentru a asigura fixarea și transferul principalelor noțiuni ale Unității de învățare IV.

A3. Propuneți elevilor rezolvarea sarcinii de lucru de la rubrica „Atelier”. Tabelul poate fi completat astfel:

Opera artistică/ elemente specifice	A	B	C
Modul de realizare	Frescă	Basorelief	Statuie
Personaje	Purtători de apă	Călăreți	Zeiță
Materialul utilizat de artist	Pictură (vopsea) pe zid	Marmură	Marmură

Resurse digitale

Galerii de imagini: „Invenții din lumea greacă și elenistică”, „Moștenirea civilizației grecești și elenistice”; item de evaluare sumativă

Rezolvarea itemilor de evaluare sumativă

- 1.**
 - a. Ideea principală rezumă conținutul textului B.
 - b. „Atunci când vine toamna, toți oamenii își îndreaptă privirea către cer, așteptând ca zeii să le dea ploaia atât de necesară însămânțării pământurilor.”
 - c. Cultura arborilor de măsline.
 - d. Elevii pot numi: creșterea animalelor, meșteșuguri, comerț.

- 2.**
 - a. Intrării pe Acropola ateniană.
 - b. Atena
 - c. Atenei Niké și Partenon

- 3.** Elevii vor completa textul lacunar utilizând, în ordine, cuvintele:
Atena, democrație, colonie, metropolă.

➤ Unitatea V. Lumea romană

Competențe specifice:

1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice
2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice
2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite
3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru
3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice
4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru
4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării

Studii de caz:

- Armata romană
- Orașul și monumentele publice
- Colosseum și gladiatorii
- Pompei
- Zeii romanilor. Templele
- Creștinismul

Lección 1. Fondarea Romei – istorie și legendă

Număr de ore recomandat	1
Competențe specifice	1.3.; 2.2.
Cunoștințe	Legenda întemeierii Romei; localizarea Romei
Legături cu alte discipline	Harta „Locuitori ai Peninsulei Italice în Antichitate” – conexiune cu Geografia; mediul natural – conexiune cu Științe ale naturii; legenda întemeierii Romei – conexiune cu Literatura
Activitate didactică	<p>A1. Deschideți lecția pornind de la harta și documentul propuse la aplicația 1 (pag. 71). Completați resursele oferite de manual cu textul-suport de mai jos. Identificați, împreună cu elevii:</p> <ul style="list-style-type: none">• elementele specifice mediului natural al Italiei și al Romei în Antichitate;• aspecte privind ocupațiile locuitorilor spațiului italic și roman. <p>Text-suport:</p> <p><i>Meleagurile noastre sunt de grâne-acoperite Și-mpânzite-s de măslinii zvelți și de cirezi voioase. Aici, mândrii, bățăioșii cai se-avântă în câmpie; Colo, albele ciopoare pasc la malul apei. Cum și taurii puternici – cele mai de frunte jertfe – Care, scâlțați în apa sacră, însoțeau ades la Roma Către templele divine alaiuri triumfale. La noi primăvara este veșnică, iar timpul verii Stăruie și-n luni ce nu sunt, pe-alte plaiuri, sortite acesteia.</i></p> <p>(după Virgiliu, <i>Georgicele</i>)</p> <p>A2. Pe baza aplicației „Înțeleg și învăț” (pag. 70), completați împreună cu</p>

	elevii o diagramă Venn care să evidențieze asemănări și deosebiri între cetățile antice Roma și Atena.
	A3. Solicitați elevilor să compună un text care să redea legenda întemeierii Romei. Discutați apoi în clasă despre asemănările și deosebirile dintre informațiile oferite de textele compuse.
Resurse digitale	Animația „Lumea romană”; item de evaluare formativă
Evaluare formativă	Solicitați elevilor să rezolve, prin colaborare cu alți colegi de clasă, aplicațiile de la pag. 71. Prezentați în clasă rezultatele activității.

Leția 2. Statul roman

Număr de ore recomandat	1-2						
Competențe specifice	1.3.; 2.2.; 2.3.; 3.1.						
Cunoștințe	Republica; Imperiul Roman; expansiune teritorială; războaie; decădere						
Legături cu alte discipline	Hărțile „Statul roman și expansiunea acestuia”, „Al doilea Război punic” – conexiune cu Geografia; mediul natural – conexiune cu Științe ale naturii; valorile cetățeniei romane – conexiune cu Educația socială						
Activitate didactică	<p>A1. Pe parcursul unității de învățare, solicitați elevilor să completeze o diagramă de tipul „Știu – Vreau să știu – Am învățat”, pornind de la cunoștințele din clasa a IV-a privind istoria statului roman.</p> <table border="1" data-bbox="384 1397 1351 1518"> <thead> <tr> <th>Știu</th> <th>Vreau să știu</th> <th>Am învățat</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>A2. La începutul primei ore, completați cu ajutorul elevilor un organizator grafic de tip „ciorchine”, pornind de la cuvântul Roma. Solicitați elevilor să realizeze cât mai multe asociații cu termenul dat, în funcție de cele învățate în clasa a IV-a.</p> <p>A3. Solicitați elevilor să realizeze o axă cronologică, pornind de la lecția din manual, care să includă principalele momente ale evoluției statului roman.</p> <p>A4. Utilizați harta de la aplicația 2 (pag. 73) și un o hartă politică a lumii, dintr-un atlas geografic, pentru a identifica state din lumea de azi ale căror teritorii au făcut parte din Imperiul Roman.</p>	Știu	Vreau să știu	Am învățat			
Știu	Vreau să știu	Am învățat					

A5. Propuneți elevilor completarea unei diagrame, după modelul de mai jos, care să evidențieze relația de cauzalitate în contextul decăderii Imperiului Roman.

Studiu de caz. Armata romană

Pornind de la elementele de conținut ale studiului de caz și de la imaginea-suport de mai jos, analizați, împreună cu elevii, echipamentul militar roman. Solicitați elevilor să identifice piesele de echipament cu rol ofensiv și pe cele cu rol defensiv.

Imagine-suport:

Resurse digitale

Galerii de imagini: „Conducători ai statului roman”, „Armata romană”; animația „Expansiunea teritorială romană”; item de evaluare formativă

Evaluare formativă

Solicitați elevilor rezolvarea sarcinilor de lucru asociate aplicației 2 (pag. 73). Prezentați în clasă rezultatele activității acestora.

Lecția 3. Viața cotidiană în lumea romană

Număr de ore recomandat

3-4

Competențe specifice

2.3.; 3.1.; 4.1.

Cunoștințe	Familia și virtuțile romane; educația; jocurile; orașul și monumentele publice; Colosseum; gladiator; zeii romanilor; templele romanilor; creștinismul
Legături cu alte discipline	Orașul și monumentele publice – conexiune cu Educația plastică; zeii romanilor, creștinismul – conexiune cu Religia; virtuțile romane – conexiune cu Educația socială
Activitate didactică	<p>A1. Organizați un moment de lucru cu manualul. Solicitați elevilor să citească lecția din manual. Apoi utilizați metoda R.A.I. (Răspunde – Aruncă – Întreabă) pentru verificarea înțelegerii lecției. Aveți nevoie de o minge ușoară, pe care elevul care întreabă o aruncă spre cel care răspunde. Întrebările vor fi corespunzătoare conținutului lecției. Elevul care răspunde corect, aruncă mingea altui coleg și formulează noua întrebare către acesta. Elevul care nu poate răspunde sau răspunde incorect, părăsește jocul.</p> <p>A2. Pe baza aplicației 2 (pag. 77), completați cu ajutorul răspunsurilor oferite de elevi o diagramă Venn care va evidenția asemănările și deosebirile dintre educația romană și cea din zilele noastre.</p> <p>Studiu de caz. Orașul și monumentele publice Pornind de la textul-suport de mai jos și de la conținutul studiului de caz, realizați, împreună cu elevii, o listă a principalelor tipuri de construcții și monumente romane.</p> <p>Text-suport:</p> <p style="text-align: center;"><i>Modul în care Augustus a remodelat centru urban al Romei l-a definit drept un maestru al tuturor lucrurilor: al păcii (în Ara Pacis - Altarul păcii); al războiului (printre numeroasele obiecte luate ca pradă de război aduse la Roma, pe Campus Martius a fost înălțat un obelisc adus din Egipt); al timpului (acel obelisc avea și rol de cadran solar); al religiei (într-un singur an au fost restaurate în numele său optzeci și două de temple).</i> (Nigel Spivey, Michael Squire, <i>Panorama lumii clasice</i>)</p> <p>Studiu de caz. Colosseum și gladiatorii Organizați jocul de rol propus ca sarcină de lucru în cadrul aplicației de la pagina 79. Discutați cu elevii elemente ale vieții cotidiene a gladiatorilor.</p> <p>Studiu de caz. Pompei Propuneți elevilor ca, pornind de la imaginea-suport dată, ce prezintă obiecte descoperite în orașul antic Pompei, să realizeze o listă cu întrebări pe care le-ar adresa unui locuitor al orașului, pentru a afla informații despre viața de zi cu zi a romanilor.</p>

Imagine-suport:

Obiecte descoperite la Pompei

Studiu de caz. Zeii romanilor. Templele

Alcătuți, împreună cu elevii, o hartă conceptuală pornind de la noțiunea „Zeii romanilor”.

Studiu de caz. Creștinismul

A1. Alcătuți, împreună cu elevii, un scurt glosar de termeni privind apariția și răspândirea creștinismului în lumea antică.

A2. Organizați o discuție liberă în cadrul clasei având ca subiect valorile și simbolurile creștinismului.

A3. Solicitați elevilor să rezolve sarcinile de lucru asociate aplicațiilor de la paginile 82-83.

A4. Pe baza aplicației 1 (pag. 83), propuneți elevilor o activitate de tip extracurricular: vizitarea unui lăcaș de cult creștin din localitatea în care se află școala. În timpul activității, organizați elevii pe grupe de lucru. Solicitați grupelor să realizeze un plan simplu al lăcașului de cult vizitat. Apoi, elevii vor compara planul realizat cu cel prezentat în manual, pentru a identifica asemănările și deosebirile dintre cele două tipuri de construcție redată.

Resurse digitale

Galerii de imagini: „Îmbrăcămintea romană”, „Locuințe romane”, „Construcții și monumente romane”, „Pompei”;
animațiile: „Colosseum”, „O operă de artă creștină”;
itemi de evaluare formativă

Evaluare formativă

Propuneți elevilor să rezolve, ca activitate individuală, în clasă, sarcina de lucru asociată aplicației „Atunci și acum”, pag. 77. Discutați apoi despre importanța virtuților civice pentru lumea romană și pentru societatea contemporană.

Leția 4. Romanizarea

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	2.3.; 3.1.
Cunoștințe	Romanizare; <i>Pax romana</i>
Legături cu alte discipline	Romanizare – limbă romanică – scriere cu alfabet latin – conexiune cu Limba și literatura română
Activitate didactică	<p>A1. Realizați, împreună cu elevii, o hartă conceptuală pornind de la noțiunea „Pax romana”.</p> <p>A2. Pe baza aplicației 1 (pag. 85), solicitați elevilor să indice măsurile luate de cei trei împărați romani prezentați, care au contribuit la răspândirea limbii latine și a civilizației romane în imperiu.</p> <p>A3. Propuneți elevilor realizarea investigației indicate la aplicația 3 (pag. 85). Discutați în clasă rezultatele acesteia.</p>
Resurse digitale	Galerii de imagini: „Romanizarea – o cultură comună în toate provinciile romane”, „Urme romane pe teritoriul României”. Animațiile: „Colosseum”; „Drumurile romane”
Evaluare formativă	Solicitați elevilor să rezolve în scris sarcinile de lucru asociate aplicației 2 (pag. 85). Prezentați în clasă răspunsurile date.

Proiect. Recapitulare. Evaluare

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	1.3.; 2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 4.1.; 4.2.
Activitate didactică	<p>A1. Organizați elevii pe grupe, cu scopul de a realiza proiectul „Legile – aceleași pentru toți”.</p> <p>Expuneți la panoul clasei produsele realizate în cadrul proiectului.</p> <p>A2. Utilizați tabelul de la rubrica „Harta ideilor” (pag. 87) pentru a asigura fixarea și transferul principalelor noțiuni ale Unității de învățare IV.</p> <p>A3. Propuneți elevilor rezolvarea sarcinii de lucru de la rubrica „Atelier”.</p> <p>Apoi, solicitați-le să ilustreze, printr-un desen de tip mozaic, legenda întemeierii Romei.</p>

Resurse digitale

Galeria de imagini „Moștenirea civilizației romane”;
item de evaluare sumativă

**Evaluare
sumativă****Rezolvarea itemilor de evaluare sumativă**

- 1.**
 - a. A – Arc de triumf; B – Apeduct; C – Colosseum
 - b. A – pentru a celebra o victorie militară; B – pentru transportul apei pe distanțe lungi; C – pentru organizarea de lupte, jocuri și alte ceremonii
- 2.** Elevii vor explica în context istoric termenii dați.
- 3.** Elevii vor completa diagrama pe baza lecțiilor 2 și 4.
- 4.** Elevii vor utiliza corect, în context istoric, termenii dați.

► Unitatea VI. Geto-dacii

Competențe specifice:

1.3. Localizarea în timp și în spațiu a faptelor și/sau a proceselor istorice
2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite
3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru
3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice
4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru
4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării

Lecția 1. Geții și dacii

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	1.3.; 3.2.; 4.1.
Cunoștințe	Rânduieli, obiceiuri, credințe ale geto-dacilor
Legături cu alte discipline	Harta „Spațiul locuit de geto-daci în Antichitate” – conexiune cu Geografia; obiceiuri – conexiune cu Educația socială
Activitate didactică	<p>A1. La începutul orei, completați cu ajutorul elevilor un organizator grafic de tip „ciorchine”, pornind de la cuvântul Dacii. Solicitați elevilor să realizeze cât mai multe asociații cu termenul dat, în funcție de cunoștințele acumulate în clasa a IV-a.</p> <p>A2. Organizați un moment de lectură a lecției din manual, apoi solicitați elevilor să realizeze eseul de 5 minute propus la aplicația „Înțeleg și învăț”, de la pagina 90. Solicitați apoi acestora să formuleze răspunsuri pentru întrebarea pusă la finalul eseului.</p> <p>A3. Pornind de la aplicația 1 (pag. 91) și de la textul-suport de mai jos, solicitați elevilor să alcătuiască o listă cu cel puțin 5 informații pe care le pot desprinde din studiul hărții și al izvoarelor istorice citite.</p> <p>Text-suport:</p> <p><i>După indieni, neamul tracilor este cel mai mare dintre toate popoarele; dacă ar avea o singură conducere, ei ar fi, după părerea mea, de neînfrânt și cu mult cei mai puternici dintre toate neamurile pământului. Tracii poartă mai multe nume, fiecare după ținutul în care locuiește, dar toți au obiceiuri asemănătoare, în afară de geți.</i></p> <p>(după Herodot, <i>Istorie</i>)</p>
Resurse digitale	Animațiile: „Geto-dacii în izvoarele scrise antice”, „Lumea geto-dacilor”;

	galeria de imagini „Mărturii ale civilizației geto-dacice”; itemi de evaluare formativă
Evaluare formativă	Propuneți elevilor organizați în perechi să susțină jocul de roluri prevăzut la aplicația 3 (pag. 91). Discutați împreună cu elevii despre cele învățate cu prilejul pregătirii rolurilor.

Lecția 2. Burebista și Decebal. Războaiele daco-romane

Număr de ore recomandat	2-3
Competențe specifice	2.3.; 3.1.; 4.2.
Cunoștințe	Regi ai geto-dacilor; Războaiele daco-romane
Legături cu alte discipline	Harta „Dacia în timpul domniei lui Burebista” – conexiune cu Geografia
Activitate didactică	<p>A1. Pornind de la elementele de conținut ale lecției, solicitați elevilor să realizeze o axă cronologică pe care să înscrie principalele momente ale istoriei politice a geto-dacilor.</p> <p>A2. Pe baza surselor istorice 1B și 2B (pag. 93), organizați o discuție liberă cu elevii, privind acțiunile regilor geto-dacilor, Burebista și Decebal.</p> <p>A3. Utilizați imaginea-suport de mai jos pentru un exercițiu de descriere a unei surse istorice vizuale. Solicitați elevilor să prezinte personajele, costumele, acțiunea redată etc.</p> <p>Imagine-suport:</p>

Scenă de pe Columna lui Traian	
Resurse digitale	Animația „Sarmizegetusa Regia”; galeria de imagini „Columna lui Traian”; itemi de evaluare formativă
Evaluare sumativă	Solicitați elevilor ca, în cadrul grupelor de lucru, să rezolve sarcina de lucru asociată aplicației 3 (pag. 93). Prezentați apoi în fața clasei rezultatul activității grupelor.

Proiect. Recapitulare. Evaluare

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	1.3.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 4.1.; 4.2.
Activitate didactică	<p>A1. Organizați elevii pe grupe, cu scopul de a realiza proiectul ”Desenăm, învățăm. Istoria geto-dacilor în imagini”. Expuneți la panoul clasei produsele realizate în cadrul proiectului.</p> <p>A2. Utilizați diagramele de la rubrica ”Harta ideilor” (pag. 95) pentru a asigura fixarea și transferul principalelor noțiuni ale Unității de învățare VI.</p> <p>A3. Solicitați elevilor să rezolve cerințele propuse la rubrica „Atelier” (pag. 95). Discutați apoi în cadrul clasei despre răspunsurile date de aceștia.</p>
Resurse digitale	Galeria de imagini: „Monumentul Tropaeum Traiani (Adamclisi, județul Constanța)”; item de evaluare sumativă
Evaluare sumativă	<p style="text-align: center;">Rezolvarea itemilor de evaluare sumativă</p> <p>1. Elevii vor realiza un rebus sau un aritmogrif pe baza imaginilor A, B, C.</p> <p>2. Cuvintele care completează propozițiile lacunare sunt: a. Dunărea b. Decebal c. două d. provincia</p> <p>3. a. geto-dacilor b. provinciei romane Dacia c. un pod d. monument roman</p> <p>4. Se vor aprecia: structura textului compus de elev, corectitudinea informației și plasarea acesteia în contextul istoric.</p>

➤ Unitatea VII. Civilizația islamică

Competențe specifice:

1.1. Ordonarea pe criterii cronologice a faptelor/proceselor istorice
2.3. Stabilirea de asemănări și deosebiri referitoare la evenimente/procese istorice, pe baza unor surse diferite
3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru
3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice
4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru

Apariția și expansiunea Islamului

Număr de ore recomandat	2-3
Competențe specifice	1.1.; 2.2.; 3.1.; 3.2.; 4.1.
Cunoștințe	Credința musulmană; expansiunea militară și culturală a Islamului
Legături cu alte discipline	Harta „Expansiunea Islamului între secolele al VII-lea și al IX-lea” – conexiune cu Geografia; credința musulmană conexiune cu Religia; arta islamică – conexiune cu Educația plastică
Activitate didactică	<p>A1. Organizați un moment de lucru cu manualul. Solicitați apoi elevilor să completeze diagrama propusă la rubrica „Înțeleg și învăț” (pag. 8). Exersați astfel cu elevii înțelegerea distincțiilor dintre diferitele aspecte ale studiului istoriei: militare, culturale, politice.</p> <p>A2. Solicitați elevilor să rezolve sarcinile de lucru asociate aplicației 1, de la pagina 99. Propuneți apoi elevilor să identifice, pe baza răspunsurilor date, elemente specifice civilizației islamice.</p> <p>A3. Pornind de la imaginile-suport date, solicitați elevilor să realizeze o listă care să includă 3-5 elemente caracteristice arhitecturii islamice.</p> <p>Imagini-suport (pag. 44):</p>

1. Moscheea Hassan al II-lea, Casablanca, Maroc

2. Moscheea Ieni Cami, Istanbul, Turcia

3. Moscheea din Manavgat, Turcia

Resurse digitale	Animațiile: „Civilizația islamică”, „Expansiunea Islamului”; galeria de imagini „Credința musulmană”; item de evaluare formativă
Evaluare formativă	Solicitați elevilor alcătuirea portofoliului propus la aplicația 3 (pag. 99): „Moscheea din Cordoba”. Prezentați în clasă rezultatele activității.

Proiect. Recapitulare. Evaluare

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	1.1.; 2.2.; 3.1.; 3.2.; 4.1.
Activitate didactică	<p>A1. Organizați elevii pe grupe, cu scopul de a realiza proiectul „Dorința de cunoaștere: savanți vestiți din lumea islamică”. Expuneți la panoul clasei produsele realizate în cadrul proiectului.</p> <p>A2. Utilizați diagramele de la rubrica „Harta ideilor” (pag. 101) pentru a asigura fixarea și transferul principalelor noțiuni ale Unității de învățare VII.</p> <p>A3. Solicitați elevilor să rezolve cerințele propuse la rubrica „Atelier”, de la pagina 101. Discutați apoi în cadrul clasei pe marginea răspunsurilor formulate.</p>
Resurse digitale	Galeria de imagini „Elementele principale ale unei moschei”; item de evaluare sumativă
Evaluare sumativă	<p style="text-align: center;">Rezolvarea itemilor de evaluare sumativă</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elevii vor explica în context istoric termenii dați. 2. Ordinea corectă pe axa cronologică este: C – B – A. 3. <ol style="list-style-type: none"> a. Mecca b. Peninsula Arabică c. Bagdad 4. <ol style="list-style-type: none"> a. Elevii vor explica în context istoric termenii dați. b. Imperiul Roman; răspunsul va viza comparația între califatul arab și nivelul de civilizație atins în Imperiul Roman. c. Elevii se pot referi la: astronomie, matematică, științe ale naturii, fizică, geografie. d. Elevii se pot referi la: riglă, compas, echer, hartă, glob terestru.

➤ Unitatea VIII. Europa medievală

Competențe specifice:

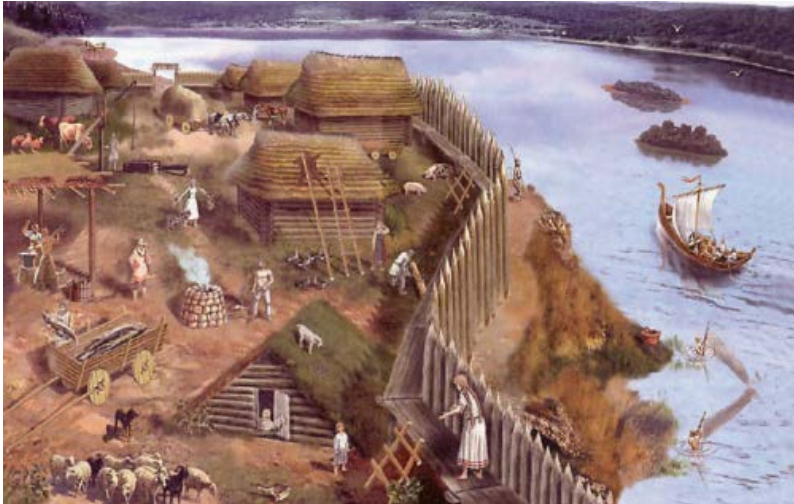
1.2. Identificarea diferențelor temporale dintre evenimente și procese istorice
2.2. Relatarea unui eveniment/proces istoric, utilizând informații din surse istorice
3.1. Asumarea de roluri în grupuri de lucru
3.2. Descrierea rolului unor personalități în desfășurarea evenimentelor istorice
4.1. Folosirea unor tehnici de învățare în rezolvarea sarcinilor de lucru
4.2. Utilizarea resurselor multimedia în scopul învățării

Studii de caz:

- *Creștinarea francilor. Carol cel Mare*
- *Imperiul Bizantin*
- *Domeniul feudal*
- *Orașul medieval – spațiu al libertății*
- *Cavalerism și onoare*
- *Cruciadele*
- *Catedrale și universități*
- *Lumea românească și statele medievale în secolele XIV–XV*
- *Diversitatea culturală în lumea românească: Brașov și Cluj*

Lecția 1. Formarea popoarelor europene. Etnogeneza românească

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	1.2.; 4.1.
Cunoștințe	Migrații; migratori; etnogeneza; popoare romanice; germanice; slave
Legături cu alte discipline	Harta „State noi pe teritoriul fostului Imperiu Roman” – conexiune cu Geografia; popoare romanice, etnogeneza poporului român – conexiune cu Limba și literatura română
Activitate didactică	<p>A1. Organizați o discuție liberă despre formarea popoarelor europene la sfârșitul Antichității și începutul Evului Mediu pornind de la citatul 2A (pag. 105). Solicitați elevilor să prezinte trei elemente care au contribuit la formarea popoarelor europene medievale.</p> <p>A2. Pornind de la imaginea-suport dată, solicitați elevilor să descrie în scris modul de viață al unei comunități din Europa, în mileniul I. Discutați apoi despre aspectele de viață cotidiană observate de elevi.</p>

	<p>Imagine-suport:</p> <p>Comunitate rurală din mileniul I</p> <p>A3. Realizați, pe baza răspunsurilor oferite de elevi, o axă cronologică, pentru a prezenta principalele momente ale etnogenezei românești.</p>
<p>Resurse digitale</p>	<p> Animațiile: „Europa medievală”; „Europa la începutul Evului Mediu”; galeria de imagini „Formarea popoarelor europene”</p>
<p>Evaluare formativă</p>	<p>Solicitați elevilor să compună cvintetul propus la aplicația 3 (pag. 105). Prezentați în cadrul clasei rezultatele activității.</p>

Lecția 2. Europa creștină în mileniul I

<p>Număr de ore recomandat</p>	<p>2-3</p>
<p>Competențe specifice</p>	<p>2.2.; 3.1.; 3.2.</p>
<p>Cunoștințe</p>	<p>State noi; franci; creștinarea francilor; Carol cel Mare; Imperiul Carolingian; Imperiul Bizantin</p>
<p>Legături cu alte discipline</p>	<p>Hărțile „Europa în jurul anului 800”, „Regatul francilor. Imperiul Carolingian”, „Imperiul Bizantin în timpul domniei lui Iustinian” – conexiune cu Geografia; creștinarea francilor – conexiune cu Religia</p>
<p>Activitate didactică</p>	<p>A1. Organizați un moment de lucru cu manualul. Pe baza lecției, alcătuiți, cu ajutorul răspunsurilor oferite de elevi, un glosar de termeni relativi la Europa mileniului I.</p>

	<p>A2. Utilizați harta de la aplicația 1 (pag. 109) și o hartă politică a Europei de azi, dintr-un atlas geografic, pentru a solicita elevilor să identifice deosebirile dintre situația politico-teritorială ilustrată de harta din manual și cea din zilele noastre.</p> <p>A3. Solicitați elevilor să completeze diagrama propusă la aplicația „Înțeleg și învăț” (pag. 106). Identificați asemănările și deosebirile dintre conținuturile diagramelor realizate de elevi.</p> <p>Studiu de caz. Creștinarea francilor. Carol cel Mare Solicitați elevilor rezolvarea sarcinilor de lucru asociate aplicațiilor 1 și 2 (pag. 108). La final, propuneți completarea unei diagrame Venn pentru a compara acțiunile conducătorilor Clovis și Carol cel Mare.</p> <p>Studiu de caz. Imperiul Bizantin Solicitați elevilor, organizați în perechi, rezolvarea sarcinilor de lucru asociate aplicației 1 (pag. 109). Răspunsurile așteptate se vor referi la:</p> <p>a. nimbul aflat deasupra capului împăratului; prezența preoților; b. 1 – soldații din garda imperială; 2 – sfetnicii împăratului; 3 – Iustinian; 4 – preoți. c. Mozaicul prezintă unitatea statului bizantin în jurul împăratului, precum și colaborarea dintre acesta și Biserică.</p>																				
Resurse digitale	<p>Galeriile de imagini: „Europa în mileniul I”, „Imperiul Bizantin”. Animațiile: „Regatul francilor. Imperiul Carolingian”; „Europa la începutul Evului Mediu”; item de evaluare formativă</p>																				
Evaluare formativă	<p>Propuneți elevilor completarea diagramei de la aplicația 2 (pag. 107). Un model de rezolvare este:</p> <table border="1" data-bbox="513 1361 1265 1635"> <thead> <tr> <th>Monarh</th> <th>Nume</th> <th>Titlul purtat</th> <th>Statul condus</th> <th>Simboluri politice și religioase redată în imagini</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A</td> <td>Ludovic cel Pios</td> <td>împărat</td> <td>Imperiul Carolingian</td> <td>crucea</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>Simeon I</td> <td>țar</td> <td>Țaratul Bulgar</td> <td>coroana crucea</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>Ioan Tzimiskes</td> <td>împărat</td> <td>Imperiul Bizantin</td> <td>coroana crucea</td> </tr> </tbody> </table>	Monarh	Nume	Titlul purtat	Statul condus	Simboluri politice și religioase redată în imagini	A	Ludovic cel Pios	împărat	Imperiul Carolingian	crucea	B	Simeon I	țar	Țaratul Bulgar	coroana crucea	C	Ioan Tzimiskes	împărat	Imperiul Bizantin	coroana crucea
Monarh	Nume	Titlul purtat	Statul condus	Simboluri politice și religioase redată în imagini																	
A	Ludovic cel Pios	împărat	Imperiul Carolingian	crucea																	
B	Simeon I	țar	Țaratul Bulgar	coroana crucea																	
C	Ioan Tzimiskes	împărat	Imperiul Bizantin	coroana crucea																	

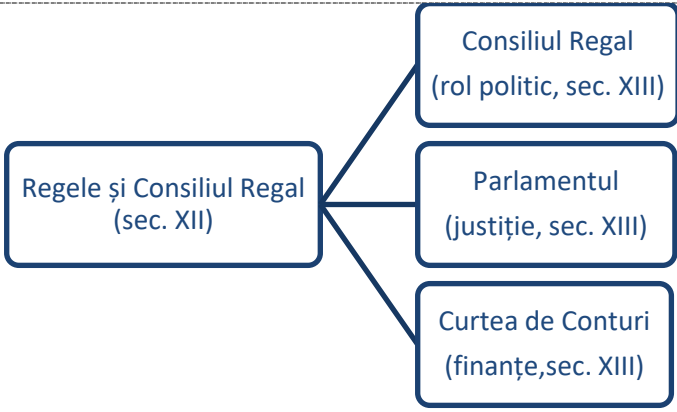
Lecția 3. Viața cotidiană în Evul Mediu

Număr de ore recomandat	3-4
Competențe specifice	3.1.; 4.1.; 4.2.
Cunoștințe	Familia, așezările, alimentația, sărbătorile, economia și tehnologia, credința și biserica, proprietatea, libertatea și dependența, domeniul feudal, orașul medieval, cavalerism și onoare, cruciadele, catedrale și universități
Legături cu alte discipline	Harta „Traseul primei cruciade” – conexiune cu Geografia; catedrale – conexiune cu Religia; arta catedralelor – conexiune cu Educația plastică; cavalerism și onoare – conexiune cu Educația socială
Activitate didactică	<p>A1. Organizați un moment de lucru cu manualul. Pe baza lecției, solicitați elevilor rezolvarea sarcinii de lucru propuse la aplicația „Înțeleg și învăț” (pag. 110).</p> <p>A2. Completați, pe baza răspunsurilor elevilor, diagrama de la aplicația 1 (pag. 111). Elementele absente de pe diagramă sunt: „cei ce se roagă” și „cei ce muncesc”.</p> <p>A3. Organizați o discuție liberă despre viața cotidiană în Evul Mediu, pornind de la imaginile A și B, aplicația 2 (pag. 111).</p> <p>Studiu de caz. Domeniul feudal Pe baza conținutului studiului de caz, organizați un joc de rol care să evidențieze statutul principalelor categorii sociale asociate domeniului feudal: nobilimea și țărănimea dependentă.</p> <p>Studiu de caz. Orașul medieval – spațiu al libertății Solicitați elevilor alcătuirea portofoliului tematic „Orașe medievale europene” propus de aplicația de la pagina 113. Prezentați în cadrul clasei rezultatele activității și organizați o expoziție cu portofoliile realizate.</p> <p>Studiu de caz. Cavalerism și onoare Pe baza conținutului studiului de caz, organizați un joc de rol care să evidențieze momentele cerimoniei de investitură. Discutați apoi cu privire la valorile cavalerismului și la concordanța dintre acestea și cele ale lumii moderne.</p> <p>Studiu de caz. Cruciatele Oferiți elevilor posibilitatea de a citi în fața clasei scrisorile alcătuite în cadrul aplicației 3 (pag. 115). Discutați apoi asemănările/deosebirile dintre conținuturile scrisorilor citite.</p>

	<p>Studiu de caz. Catedrale și universități</p> <p>Solicitați elevilor, organizați pe grupe de câte 4-6 membri, să alcătuiască un album, în format letric sau multimedia, care să illustreze stilurile arhitecturale romanice și gotice.</p>
Resurse digitale	<p>Galeriile de imagini: „Așezări medievale”, „Viața cotidiană în Evul Mediu”, „Castelul medieval”, „Orașul medieval”, „Cruciadele”, „Stilul romanic”, „Stilul gotic”; itemi de evaluare formativă</p>
Evaluare formativă	<p>Solicitați elevilor, organizați în perechi, rezolvarea sarcinilor de lucru asociate aplicației 3 (pag. 111). Răspunsurile așteptate se vor referi la:</p> <p>a. Încetarea migrațiilor; creșterea producției agricole; îmbunătățirea condițiilor de viață;</p> <p>b. ameliorarea/creșterea producției agricole.</p>

Leția 4. Statele medievale: Franța, Anglia, Imperiul Romano-German

Număr de ore recomandat	2-3
Competențe specifice	1.2.; 2.2.; 3.2.
Cunoștințe	Regatul Franței; Regatul Angliei; Imperiul Romano-German, state medievale din spațiul românesc; diversitatea culturală în spațiul românesc medieval
Legături cu alte discipline	Hărțile „Europa Apuseană și Centrală în secolul al XV-lea”, „Țările Române în secolele XIV-XV” – conexiune cu Geografia; diversitatea culturală – conexiune cu Educația socială
Activitate didactică	<p>A1. Deschideți lecția cu o activitate de tip ancoră, de reamintire a noțiunilor <i>monarh</i>, <i>monarhie</i>, <i>regat</i>, <i>imperi</i>. Dezvoltați apoi noțiunile, prin aplicare la statele Franța, Anglia, Imperiul Romano-German. Utilizați ca suport harta de la aplicația 1 (pag. 119).</p> <p>A2. Pe baza conținutului paragrafului A din lecție, solicitați elevilor să completeze diagrama propusă în cadrul rubricii „Înțeleg și învăț”. Un model de rezolvare este schema de la pag. 51:</p>

	 <pre> graph LR A[Regele și Consiliul Regal (sec. XII)] --- B[Consiliul Regal (rol politic, sec. XIII)] A --- C[Parlamentul (justiție, sec. XIII)] A --- D[Curtea de Conturi (finanțe, sec. XIII)] </pre> <p>A3. Pe baza paragrafului C al lecției, solicitați elevilor să compună o diagramă cauză–efect care să ilustreze cauzele principale ale fărâmițării Imperiului Romano-German.</p> <p>Studiu de caz. Lumea românească și statele medievale în secolele XIV-XV Organizați o activitate de completare a unei diagrame de tip „ciorchine” pornind de la numele orașelor medievale Târgoviște și Suceava. Identificați împreună cu elevii asemănările dintre statutul celor două orașe în Evul Mediu.</p> <p>Studiu de caz. Diversitatea culturală în lumea românească: Brașov și Cluj Pornind de la aplicația propusă la pagina 121, discutați cu elevii despre aspectele diversității culturale în Evul Mediu românesc și în lumea de azi.</p>
Resurse digitale	Galeriile: „Parlamentul Angliei”, „Orașe medievale românești: Târgoviște și Suceava”; animația „Bătălia de la Hastings”; itemi de evaluare formativă
Evaluare formativă	Solicitați elevilor să rezolve sarcinile de lucru asociate aplicației 2 (pag. 119). Discutați în clasă pe marginea răspunsurilor formulate.

Proiect. Recapitulare. Evaluare

Număr de ore recomandat	1-2
Competențe specifice	1.2.; 2.2.; 3.1.; 3.2.; 4.1.; 4.2.
Activitate didactică	<p>A1. Organizați elevii pe grupe, cu scopul de a realiza proiectul „O zi la castelul medieval”.</p> <p>Expuneți la panoul clasei produsele realizate în cadrul proiectului.</p> <p>A2. Utilizați diagramele de la rubrica „Harta ideilor” (pag. 123) pentru a asigura fixarea și transferul principalelor noțiuni ale Unității de învățare VIII.</p> <p>A3. Pornind de la sursele istorice asociate aplicației de la rubrica „Atelier” (pag. 123), solicitați elevilor să alcătuiască un afiș care să ilustreze momentul istoric al întemeierii statului medieval Moldova.</p> <p>Organizați o expoziție în care să expuneți afișele realizate.</p>
Resurse digitale	Galeriile de imagini: „Castelul Bran”, „Moștenirea civilizației medievale”; item de evaluare sumativă
Evaluare sumativă	<p style="text-align: center;">Rezolvarea itemilor de evaluare sumativă</p> <p>1. Asocierea corectă: A – d B – c C – b D – a</p> <p>2. a. Elevii vor explica în context istoric termenii dați. b. cele două topoare c. Elevii vor utiliza corect, în context istoric, termenii dați.</p> <p>3. a. Elevii vor descrie scenele ilustrate utilizând limbajul de specialitate. b. Franța (1) și Anglia (2). c. Răspunsul se va referi la faptul că izvorul istoric menționat în cerință redă în imagini scene istorice inspirate din fapte reale din timpul cuceririi normande a Angliei.</p>

► Recapitulare finală. Evaluare finală

Număr de ore
recomandat

2-3

Competențe
generale

1, 2, 3, 4

Activitate
didactică

A1. Solicitați elevilor să se organizeze pe grupe de câte 5-6 elevi.

Utilizați aplicația 1 (pag. 125). Discutați în cadrul clasei răspunsurile formulate la întrebările date.

A2. Comparați, în cadrul clasei, diferite hărți istorice din manual, privitoare la spații istorice identice sau asemănătoare. Solicitați elevilor să realizeze liste cu asemănări și deosebiri constatate, în privința evoluției spațiului istoric de referință.

A3. Organizați clasa pe grupe de câte 6 elevi. Antrenați grupele în jocul didactic *Cubul*, propus la pagina 126 din manual.

A4. În clasa curentă de curs (dacă există posibilitățile tehnice) sau în laboratul de informatică al școlii, solicitați elevilor să acceseze pagina web a Castelului Corvinilor de la Hunedoara. Organizați apoi un concurs între grupuri de lucru, având ca subiect „Axa timpului” realizată de fiecare grup. Expuneți apoi la loc vizibil rezultatele activității elevilor.

Resurse digitale
Evaluare finală

Galeria de imagini „Călătorie către civilizație”; itemi de evaluare sumativă

Rezolvarea itemilor de evaluare sumativă

1. Ordinea corectă:

A. Fondarea Romei; Întemeierea democrației ateniene;

B. Întemeierea Imperiului condus de Carol cel Mare; Desfășurarea cruciadei I

2. A. b; B. c; C. b

3. Asocierea corectă:

A – b

B – a

C – d

D – c

4.

a. Cuneiformă

b. Elevii pot indica oricare alte două orașe, conform cerinței.

c. Termenii care lipsesc sunt: *cuneiformă*, *alfabetică*.

5.

a. Poporul român

b. Poporul roman

c. Elevii se pot referi la faptul că popoarele ce vorbesc limbi de origine latină au o istorie comună, legată de cea a Romei antice.

6. Elevii pot completa diagrama cu oricare elemente specifice moștenirii istorice, conform cerinței.

3. Anexe. Proiectare didactică (modele)

3.1. Planificare calendaristică anuală

Se aplică aici modelul de planificare propus de autorul manualului.

3.2. Proiectul unității de învățare

Clasa: a V-a

Unitatea Școlară

Disciplina: ISTORIE

Anul școlar:

Profesor:

Săptămâna:

PROIECTUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE (model)

Unitatea de învățare : *Preistoria*

Număr ore alocate: 4 (3+1)

Nr. crt.	Conținuturi (detalieri)	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
1.	Primii oameni <ul style="list-style-type: none"> • Începuturile istoriei oamenilor • Realizarea uneltelor • În căutarea hranei 	1.3.; 2.1.	Activitate frontală și în perechi Apariția, evoluția și răspândirea omului. Alcătuirea unor organizatori grafici pentru sistematizarea și consolidarea cunoștințelor. Elaborarea unor enunțuri simple/ texte utilizând termeni istorici	<i>1 oră</i> Manual Atlas istoric Manualul digital	Observare sistematică Evaluare formativă Lucru pe grupe de elevi
2.	Revoluția neolitică <ul style="list-style-type: none"> • Viața oamenilor preistorici • Revoluția neolitică; sedentarizarea • Agricultori și meșteșugari 	3.1.; 4.2.	Activitate frontală și de grup Evoluția uneltelor, a ceramicii, a așezărilor, a familiei, veciniei, mobilitatea grupurilor umane. Credințe religioase, culte religioase. Artă preistorică. Exerciții de lectură a hărților/diagramelor istorice – plasarea pe hartă a unor evenimente	<i>1 oră</i> Culegere de texte Fișe de lucru Atlas istoric Manualul digital	Observare sistematică Evaluare formativă Temă pentru acasă: aplicația „ <i>Atunci și acum</i> ”, manual, p. 19.

			și procese istorice		
3.	Inventarea metalurgiei • O nouă tehnologie • Popoare noi • Zorii Epocii Antice	3.1.; 4.1.	Activitate frontală și de grup. Exerciții de observare și analiză a surselor istorice pentru recunoașterea schimbărilor petrecute de-a lungul istoriei.	1 oră Dicționar Album Manualul digital	Observare sistematică Evaluare formativă Temă pentru acasă: aplicația „ Atelier ”, manual, p. 13.
4.	Evaluare	1.3.; 2.1.; 3.1.; 4.1.; 4.2.	<i>Probă de evaluare</i>	1 oră	Structura de evaluare sumativă cuprinde 4 tipuri de itemi, organizați în funcție de gradul lor de dificultate. Aceasta include și o secvență de autoevaluare.